

Soikkolan inkeröisten kansantietoutta

Seuraavat Soikkolan inkeröisiltä tallentamani uskomukset, taiat, sananparret ja kansanrunojen katkelmat on tarkoitettu lähinnä kielennäytteiksi, jollaisia murteistosta on julkaistu suhteellisen vähän. Ainekset edustavat S:n eri kyliä. Kylien äänneominaisuudet eivät ole täysin yhtäläisiä. Poikkeavuutta havaitaan esim. ensi tavun pitkien vokaalien edustuksessa ja geminoitumisilmiöissä. Tästä syystä olen varustanut näytekappaleet kylien nimien lyhenteillä: Ou = Oussimäki, Re = Repoila, Ru = Ruutsia, Sa = Saarove, Sä = Säätinä, Tam = Tammikontu, Vi = Viistinä, Me = Metsäkylä. Ensimmäiset muistiinpanoni ovat Repoilan ja Oussimäen kylistä; ne tein syksyllä 1944 Hauhon kunnalliskodissa 75-vuotiaalta Senja Agafonovilta (Re) ja 70-vuotiaalta Eeva Ivanovalta (Ou). Ruotsiin siirtyneiden soikkolaisten pariin vuonna 1951 tekemälläni tutkimusmatkalla tallensin Viistinän, Säätinän, Ruutsian ja Tammikonnun murretta (kielenoppaat: Anastasia Jakolev, synt. 1903, Vi; Mari Lehtonen, synt. 1890, Sä; Juho Jalo, synt. 1907, Ru; Anni Jalo, synt. 1912, Tam). Viime vuosina, 1960—1962, tiedonantajani on ollut Katja Nikolajeva, jonka suhteellisen hyvin säilynyt murre edustaa Saarovan kylää (haastattelut suoritettu Punkaharjulla).

Tämän vaatimattoman julkaisun välityksellä pyydän esittää onnentoivotukseni 60-vuotiaalle Kustaa Vilkunalle, jonka vaikutusvaltaista tukea olen osaltani saanut kokea monien vuosikymmenien aikana.

Uskomuksia

1. *aivahat tullō* (= aivastukset tulevat). *ku tarkkād* (= satut) *aivastañmā a toin siz midā tarkkahū* (= sattuu) *tūmāmā mid_ikkē hüvōā vai paḥḥaist, ni sit saod* (se joka ei aivastanut): *oli siul hüvōd aivahad?* (Aivastaja:) *en tījā, kaks on hüvōā a üks paḥḥain.* (Toinen, *hā sit siul nagrol sañnō*): *aivaz aikā hüvōā a nenā kazim persi!* Ou. — Kun lapsi syntymän jälkeen ensimmäisen kerran aivasti, pantiin merkille kuinka monta kertaa se aivasti: *ku hā enzimāizen kerran aivastais se oli hüvō aivaz: peṛrā sündümizen se aivastaiz ühen aivahan.* Vi

2. (Silmätystä lapsesta:) *sē on äcättü laps.* (Parannus:) *mā peze silmād läbi oven krambin taliska pistele kannev viittimen* (= pöydän jalkaristikon) *alaitsē.* Vi

3. (Ennen lapsilla harjaksia oli selässä.) *ja para-ikäkki on harjaksia vaig niud eväd uzo nämä n̄yred.* *n̄_gu kelD harjaksia ei ajeda lapseld poiz, siz jäned vanhän inimizēn katkomā räkkä, ahistä: harjakset süvämel allā. moni laps kätkü ē tekkö, ain_ua selkē h̄yroi, händ pistelō. nē ved n̄ñ kovat ku heidā saunaz ajat poiz.* (Parannettiin:) *hivā pissit stoganā* (= juomalasiin) *ja hiväl voi_it selän, sit pāt kanḥakan siskam* (= rievun) *pälle ni ja siz vähäizen külvedād.* Sä

4. (Kun maitohammas irtaantui) *se kiukälle vizatti, sis saotti: paskain hammas poiz, üz hammas sijjä kazvā.* Tam

5. (Paise parannettiin painamalla paisetta samalla kun painettiin seinässä näkyvää oksan kohtaa, *soḡpā*; luettiin:) *māḡkā kivut kivile vaivad variksille, kuiva nñḡ kuin tã oksasova oḡ kuiva!* Vi

6. (Kipeään kohtaan luettiin:) *varikselle vaivad, haracalle hävad.* Vi

7. Vastaantulijalla, vars. naisella, saattoi olla *paḡḡhain vassuz*, jota kalaan tai muuhunkin työhön mentäessä pelättiin. Kysyttiin: *oḡks siul hüvä vassuz?* (Vastaantulija: *en tñjjä!*) Re — (Kuukautisia potevalle naiselle:) *siä elä liḡu silloin koistās ku inmihist männō merelle, siul on nī paḡḡhaiv vassuz.* Vi

8. *selgätinu* (selkätauti) parannettiin saunassa; kylvetettiin vastalla, *sē vasta pantī selām pälle kumba paikka oli nurjahtūd, siḡ ämmā* (parantajamummo) *kervehel kocutteli.* Parannettava: *miḡä siä kocudav?* Ämmä: *tiñnua leikkān.* P: *leikkā ni cu leicattu olliski!* Ä: *kül miä leikkān!* Vi

9. *sē liḡnō* (= tulee olemaan) *rigas tüttöi ku oḡ karvaist pozeḡ.* Vi

10. *ku o_endelet hiuksia* (= sualla suorit) *miḡä lähtō, sis kārītā ümpēr sormē* (= sormeen) *ja vizatā tullē palamā, ei tülē siz noisō pādā kivistañmā.* Sa

11. *läksīḡ hōmuksest ikkun_alle* (= aamusta pihalle) *sḡmādā jōmada, siz jos käci kukkuū ain sa_oitti: käci petti.* Vi

12. (Laskiaisena) *liucupān ollit paremmat hartsud* (= ruoat) *ja illäst ku sḡti ni kanz* (= pöytä) *jäḡdetti korjāmada: juñmāla jōksō üli kannen.* Ou

13. *peremēz leikkaiz leivän, enzimäim pallain oli kazvakannikkain, toin oli ramopütkü. siä sāt kazvakannikkaizen, siun vël piitā kazvā, a siä oḡ tōmēz ni siule ramopütkü. lapsille kazvakannikkain a izännälle ramopütkü.* Vi

14. (Kaalintaimien istuttamisesta penkkeihin:) *enne ku aletti issuttā ni pḡntaran otsā pandī kivi ja kaittāja* (ja lausuttiin:) *tulkā ni kovat pāt ku kivi ja nī süret ku tämä kaittāja!* Lavat valettiin kolmena iltana peräkkäin. Yleensäkin piti kastella paljon: *ku uhlūd* (= sangot) *loiskād ni pātki kolkkād.* Vi

15. (Vasikalle pantiin nimi ensimmäisen taloon tulijan mukaan:) *joz oli lehmän vazikka ni oḡḡeldē ku tullō naiz_ellājā, a ku oli härkäin siz mēz_ellājā.* Vi

16. (Jos lehmän maito oli veristä, niin) *leppälindu oli leniänd* (vatsan) *alaitše.* Vi — Samoin: *ei leppäviḡsal sānḡ lehmā kerttā* (= koskea). Ru

17. *kazimpojat* (= kissanpojat), *kust heidā māniḡ emān alḡ ottamā, sis tullō veiterä* (= terhakka) *kazi ku annetā nēḡla* (palkkioksi poikasesta), *hüväst pütū hirilōjā. oli sil endizel rahvahal kaik konuḡ* (= kummallisuudet) *oḡdettu, nñ_ḡ nōrkanza ain männō vanhoin jälest.* Vi

18. (Kauppaa päätettäessä ei saanut lyödä paljasta kättä) *ei sānḡ paljāst kättā.* Vi

19. (Purjetuulen parantamisesta:) Toinen valittaa: *eij_ō tulḡ eij_ō tulḡ, ain on vassoin tulḡa, ei jovvu koiti!* B: *mā sāre liḡpua mussil kāḡjoil* (= housuilla), *kāntū tūli, kül joutū koiti.* Vi

20. *karhu pḡl talvia on ühel kubehel, iht kābälē imḡō, sis pḡlest talvest vānḡijū toizelle kubehelle, toist kābälē imḡō.* Sa

21. *sakkeli toivoi* (= haukka ennusti) *ain siD saetta . . . vihmasattin jldä vihkü. hä küssü* (= pyytää) *sto vettä saittaiz, sis hä sä vettä maistä lehem paldä. hä ku merDä kaivetti ei mänD merDä kaivamä. hä saoi: miä em mä merDä kaivamä eŋGä säppahia mä saüvë voi-delönmä* (= tahrimaan). *hä ei kaivand ojjia, hä ei kaivand merD_ei mitä. toized linnut ku merDä kaivetti ja saüvia kantoid, hä rannal kävveli ja nagroi: en voittele säppahia. Sa*

22. *harakka tsagattä, harakka tÿp paħħaist vÿstiä. mihe_päin on händä sÿld pÿlë tullö paħħaist vÿstiä. harakk_ei konskä tÿ hüivä. Sa*

23. *kajjävälindu pelloI lentä, se toivoi* (= ennustaa) *nälkä. Sa*

24. (Käärmeenpurema paranee) *ku järestä* (= heti) *voi_at hiudat* (hierot) *tubagal, siot sil pajum_pargil kin, sis prävihü* (= paranee). *Vi*

25. *Kun ozrad ogahal ovat, sillo hänel* (käellä) *männö oas kulkkü. joks sil oli oas kulguz?* *Sa*

26. *kiuru. meil lapset paistoid linduloja* (taikinasta). *siD männit sÿttämä lintua. tänä_pä oŋ kiurumpäivä, mÿ sa_oimma konz oli. hä oŋgi kevä_ëst, alkaD linnut pešsiä eŧšia, siD oŋgi kiurum_päivä. Re*

27. *se on juummälal lindu päsköi,* (äiti sanoi) *elä heidä lö, ne oJ juummälal linnut päzöid. siD näD obastä* (= opettaa) *lendelönmä heidä* (nim. poikasia emo). *lapsille lägäjäD jod elkä kerttä* (= koskeko). *hÿ näD viskoid, ti_äthä lapseD. Re*

28. *kägi se kukkü kevä_ëst, lätä* (= puhutaan) *jot tullö tulipalo, herividä* (= pelätään) *ain händä ku küllä tullö kukkumä. hä veD_i kattoloiI kukkü ku tullö. Re*

29. *sirkkulain on mävränd* (= kelvoton) *lindu, hä pillä tekkö nin_ikkë, laulä sigittä ennem paħħoja säidä. on lumisä tali* (= tahi) *vihmasä, mokköma titä, pahaist ilmä titä, tä vanha_vägi nDä pañnöd* mergille hänen ilmojä *jod mokköma ilma taitä tulla. Re*

Sään merkkejä

30. *kaitterina kuzi_ala* (Katrין päivän aika marraskuussa on sateista: *se sadoi kaks viikkoa vihmä*). *Sa*

31. *idä on itkuin; selit. ku tülen väntä iitä sis tullö vettä ku uhlur* (= ämpärin, sankon) *reunast. Sa*

32. *marttikü* (= maaliskuu) *ku tuli ni kalamihet kaik kaŋgahalle, kibin_ka bin_kaŋ-källe. siz jä algoi männä pahaizekse* (ei voitu enää kalastaa). *Sa*

33. (Keväisestä säästä:) *ÿl palennuttä härän sarveD lävä ja vanhad ämmät kiukälle, mut päiväl sis täs künelät kadold tilkküd mäħa. Sa*

34. (On ollut kylmää kevättä ja kesää:) *se oŋ kezoim_poiga vast tänä_vÿn. Sa*

35. *kezä ja talvi tappelöD* (ku vihmä ja lunda saitä nagretä siD). *Re*

36. *vezinoizo* (= nousuvesi) *titä tormia* (= myrskyä). *Sa*

37. *tormia titä ku_on mokkömat reŋkät* (= sellaiset renkaat) *kün_ümpär. Re*

38. *savvu ku laski_ä mäħa, táz lëñö säDä* (tulee olemaan huonoa ilmaa, myrskyä, sadetta). *Sa*

39. *táz lëñö vihmä, vihmakärre* (= sateenkaari) *on. vihmakärre toivoi* (= ennustaa) *vihmä. Sa*

40. (Kun ukkonen lyö alas:) *siz vīl kaks vīkkoa saītā vihmā*. Sa
 41. *taivaz va s̄ymittēllō (= vīrod ūllāld aļlā_pāin, mussad), nūt_ku lūB lamasaītō, sis saītā monDa pāivā (lamasaītō lūB umbīpilvē, siz ei jūrrize)*. Sa
 42. *kummal süksül (= minä syksynä) om paljo pihlajamarjā ni se on ni rojus (sateinen ja räntäinen) süksü*. Sa
 43. *sakkeli (haukka) viņkū, se küsšū (= pyytää) vihmā*. Sa
 44. *hū (hanhet) tītāt halloja a joutsenet tītād jo lunda ku mähnōt sūrez rā_uz (rivissä)*. Sa

Eläimiin liittyviä hokemia

45. *karhu kaņgast kuītō, karhum_pojat kargajād, suzi sukkā kuītō, su_em_pojat sūduksiz, revoi reņgast tōkkō, revoim_pojad reinajād (selityksiä: karada tanssia, leikkiä; reņgast tōkkō = kiertelee ümpēr kūņgeriā, ümpēr kandoloja; reinajād »jäävät yksin pesäänsä», vrt. viron reinama grunzen)*. Sa
 46. *revoi vīzas karavoi, löüzi tūldā verzun. mänim metsā kävelōmmā, löüzin tūldā verzun*. Sa
 47. *elā istū (= istuudu) revoir rekķē, kokkapolveņ konstiloille, kokkapolvel oj jālet koovērad, revoil or revoi līppi_ā (= liukas)*. Sa
 48. *kukkoī lauloī kūzicoz, kana kācatti kadoī*. Sa
 49. (Häävirttä, lankojen kiitoksesta:) *sādu on sarvipād jāniksed, tūdu oli tedriD lehtikorvad, havved rippuit hambahist, siad oli silmist si_ottu, kokki oli tūdu koivissold kugal līndā keittāmā*. Sa
 50. (Leppäkerttua lennätettäessä luettiin:) *lennā lennā leppōitēroi, hōmen tullō siun soītāz, siun pāz leigadā, mium pāh hoījjedā (= varjellaan), tadehisse (= lantoihin) talloīda, heboizil hēroiDā (= sotketaan)*. Me
 (Toinen variantti:) *lennā lennā leppātīroi (~ leppātīri), hūmēn tullō soda, siun pā tabetā, mium pā hoi_ētā, tanvaham mās talloitā, kattilassa keidetā*. Sā
 51. (Kuuullaan käki ensi kerran keväällä:) *olkā hiljā, kūziūtā nūD kaelD monD vōtta miā elān: kugu kultoiņ kākkōin, monD vōtta miā elān (t. eļlānen)*. Vi

Omaisiet, sukulaiset, vieraat, ympäristö

52. *harvoim mō hanoiD ūhez, koditūtāret kō_ōz*. Vi
 53. *kodi kurjat korjajā, kodi vērahad veitā*. Vi
 54. *kodi kaik karjaņgi korjajā (sanoo se ken lähtō pitkälle matkalle, ei suuvā olla)*. Sa
 55. *koiral eij_ū konskā koitā. no koiral on s̄l kodi missā vā on ūDā*. Sa
 56. *izāllēn olin ainava tūtōi a veigoillēn olim pīca*. Re
 57. *a en tunlētēD emānnāņ kēldā, emānnāl oņ kolmet kēldā: luizēl lu_ettēllō, kivoizēl kiuzajā, puizēl panettēllō*. Re
 58. *enne oļlis kümnenāņ kūitūā ku ūks na_ōn nabukka*. Sa
 59. *paremB hüvā ero ku paļhain elo*. Me
 60. *vīrōthā kanam munatki pezāz, elā vergakkā va inmiehist*. Sa
 61. *siā sizi sikkālin (sitā tietā), miā tādi tākkālin (tātā tietā), ūhtē parvē jovvuma*. Vi

62. *se on jo seitsemäz vezi tärin pül* (on etäistä sukua). Sa
 63. *taba on sādu tallikkān ja kestā emäsikkāngi*. Sa
 64. *nūt se on sugu sūttund su_ekse* (sanotaan, jos sukulaiset eivät ole käyneet vieraisa). Sa
 65. (Kun tuodaan terveisiä, vastataan:) *passi-bo tūjalle, toista heile!* Sa
 66. (Ennen kuin pääsiäisen viettoon siirryttiin, pyydettiin naapureilta anteeksi:) *vod nūd mū mūmma sūrē_pūhūhū, andakā nūd antiks* (käüti kaik toin_toizeld vanhad inmist antikse küzüimässā pyytämässā). Sa
 67. *kušumadoiv vīraz, pezemādöil luzikka*. Sa
 68. *kušumada tuliD, ajamada mā poiz*. Sa
 68. *īst on hüvä, takkānd kinteretki leikkajā*. Sa
 70. *nūd_on hireD volillā* (= valloillaan) *ku eij_ū kassia koiz. kazi* (= kissa) *māni küllā ni hīret sīvāt silmätki pāst*. Sa
 71. (Innokkaalle kylänkävijälle:) *siulle piitā panna härcih häntā*. Sa
 72. (Kylälle menneestä harmistuneena:) *a sen jo vīhkura vei* (vīhkura tuulispää). Sa
 73. *kūlkāga kunikkā valda kuin on heikkoī herrav_valda!* (Useissa kylissä osa taloista kuului keisarille, *kunikkāv_valtā*, osa hoviin, *herrav_valtā*; näin esim. Säätinän kylässä. Viimeksi mainittuun kuuluvia kiusoiteltiin mainitulla houlla.) Sa

Lähimmäisen arvostelua

74. *se mēz on nigu hämolāin* (hämähäkki) *tōdā tegömā*. Me
 75. *tekkō tūdā ku karhu*. Sa
 76. *siā ūD nīn terve ku tervaskanDo*. Sa
 77. *siā ōō_D nīn tuhma ni_gu pāssi*. Vi
 78. *siinnua eij_ō silloin_ koiz olDu ku om mīlDā annettu*. Sa
 79. *hā on nigu sakkeli* (= haukka), *ei keneḡā kera sovi*. Me
 80. (Tappelijalle:) *siā ūt ku metsām peDo*. Sa
 81. (Jäykästä ihmisestä:) *ei vāntīst eigā kāntīst, oḡ_Gu pūheḡpoin*. Sa
 82. *siā ūD nīm mūhāin ni_gu variz*. Sa
 83. *omba kerkkīā* (= kevyt) *ku kezälehti. kergi_āist ku kezälehed*. Sa
 84. *hā oli nūv vāsīund, sil ei old heḡkiā ei helmiā*. Vi
 85. *tū inmin oḡ_Gu māha mūdū* (selit. tuskainen, joka on *līsaltākki müttīst*). Sa
 86. *siā ūD ni loḡpūnd, ūD oDettu ku mān alD* (sanotaan sille, joka *kavvan on lāsīnd*). Sa
 87. *siul jo surma silmī kašō* (sanotaan, jos kovasti on laihtunut). (Lapselle:) *siāt et sīj ni surma silmī kašō*. Sa
 88. A: (laihtuneesta) *tullōks tāst eīmā mīttā?* B: *kūlhā lū lihan_ kazvattā kuha vā lūd eij_ū katkīssēD*. Sa
 89. (Siitä, joka ei osaa *itsi_ā* käüttā:) *piitā siinnua käüttā läbi pōvvūn* (= turkin) *hi_an!* Sa
 90. *sē on vast siinnisākki!* Vi
 91. *siähā vast ōt siinni_sāttaja ja vātū* (= helvettiin) *vajottaja*. Vi

92. *kül(lä) siä oksad löüväd vaig mistä* (riidanaiheen)! Sa
93. *ainha siä üD miuŋ künnüksillän olD. elä siä tḹ (= tule) ennä miuŋ künnüksille!* Sa
94. *toizelle hautā kaivad, mud itsellēz lükse mittāD* (selit. *itsellē lükse mittajā, toizelle kaivā hautā, itse tokkū = putoaa*). Sa
95. *külhā karsta künneD löütā* (paha ihminen löytää aina aiheen riitaan, *hā ain sūhüttā toista*). Sa
96. *paljoha süttund sañnō, vihastund verdaĵā* (*verrada* haukkua, muistutella pahalla vanhoista asioista). Sa
97. *ei varast ū vahtia* (*varaz vḷB läbi käsšin*). Sa
98. *siul kāzi värisō ni_{GU} olḷist kañņoja varastand*. Sa
99. (Kun naiselta alushame näkyy, sanotaan:) *sūvott_U (= lauantai) om piDemb ku pühā*. Sa
100. *kūliŋ kummat k u k k o i z i s t k u i ŋ k u g o i l l a k i n n e t t i j a k a n a l l a a z e d e t t i* (= peitettiin karhilla jyvät). Sä
101. *nüD miä harkkāh* (= astun) *h a r k k o l ā* (H. on Viistinän naapurikylä). Vi
102. *nät sären* (= Seiskarin) *tüttölöil orġi kaksin kassoim* (*kassa = letti*) *hardi_Uäl, kolmin koittanin* (*koittana = palmikon nauha*) *selāz*. Re
103. *nāim miä säremmām paļļavan, k o i v i s s o ŋ k ū l ā ŋ k ū i t t ō v ā n*. Re
104. *istū ku saksa*. Sa
105. *mānim miä saksalle saunā, pañim pöksüD naulā* (< suomalais. murteista; huom. *naula pro nāgla*). Sa
- 106 a. *mustalain om musta miz: taloimpojām petti, heboizeDA jätti*. Sa
- 106 b. *mustalaist evät meřrē uppō konskā*. Vi
- 107 a. *paimenel ei ū konsā pūhḷhā eig arkia* (*hā on ain metsām pehoz*). Sa
- 107 b. *paimenelle pidät pöksüD, pāsterille* (p:n apulaiselle) *alḷaist* (= alaiskintaat), *kārnēn naiželle kabudid*. Tam

Kosiminen, häät, avioliitto

108. *evāD meile neiōid mēli, kulDakāmmenet kuitāhu*. Vi
109. (Tytöt lauloivat *tubagoilla*:) *kozolaine kēlikoira, pitkākēli pettelikkoī, pettelit siä miun sissoin, manitteliD meije marjan, pedron pitkillā pūhillā, aiĵpäivān* (= pääsiäisen) *ārūzil*. Vi
110. *tüär mēhelle männō, piitū hursti, piitū härsti, piitū vakka pirakkā*. Re
111. *hüvä on tuiskā tukkapāñ ja katsella kassoipāñ*. Sa
112. *ōmma tāz lähtemān ostōl* (näin puhemies esittää asian kosittaessa). Vi
113. (Ruotsissa) *seitseŋ kertā päivāz naiĵĵā, kūs kertā männā erī*. Sä
114. *se poiga kolD astavā veDi* (sai kolmet rukkaset). Vi
115. *naižel on hiuksi pitkā, mḷi lühüD*. Sa
116. *elä ennemäs kittle kuniz eD parvez elä* (*sis ku parvez eletū pūl vūtta, siz on nim paḷḷhain sto ennä eiĵ_U kelvos kelleġā*). Sa

Mielialoja

117. *ei meidä kubu* (? = kupo) *kuluDa, eigä säṅgi särDä pissä, sev_verran oṅ koivāDa tṯDä ku kalakontti kandamäst. Re*

118. *ei häitā hägiz, ku_ono* (= on) *leipā sägiz. Tam*

119. *jalat tahtöt tantšimist, sormet solgan napsamist* (selit. *sormet solkkä lūvāD, sormeD napsät soidum mukkā*). Sa

120. *la miä tantšin traksuttelen, humalassa hupsuttelen* (sanoi nainen, *kä_et pūzal ku tantši traks traks!*). Sa

121. *kussa tahon, sḗllä tantšin, kussa lustin sḗl luen* (*nin ōD volillāz* niin olet valloillasi). Re

122. *miä vā tantšin tapsuttelin, kablukkoja* (= kengän korkoja) *kopsuttelin* (selit. *naizeD ku tantšid ni solkkä löivāD*). Vi

123. *joisim miä joga päivä ku_ei kukkoro kulluiz, rahaṅ_kannoṅ katkiaiz. Sa*

124. *miä oṅ koissāṅ kollōva* (vrt. ven. *золота*), *taloissān tārasta* (ven. *сmapocma*). Vi

125. *em miä y verkkanD kellegä, miä vā sūlvān süämellēn ja vajōDan vatsahān, miä süämel kannan* (en kerro huoliani). Sa

126. *tullṯpa taudi* (huom. merkitys!) *ja tappais poiz. Sa*

127. *mihev_on surmalki suttunēt ku evät tṯ* (= tule) *ottamā. Sa*

128. *süttömät künelād māḥ_ei mā, ne männō juummālam maljā. Sa*

129. *ei miuh heṅgähüksēnd* (monikko) *māḥa mū* (sanoo huokailija suruissaan ja huolissaan). Sa

130. *kivi oṅ kova, sūdki lohko lähtō, a miul on rautain sū_än. Sa*

131. *tallet tūttōi mättāz* (selit. *vanha saṅnō nin_ikkenā: ei siDä piä itkiä, sṯ hoitū säilyy*). Sa

132. *elä siä pole juummālam pād_ain, kunis juummāl_ei lṯ vitsoillā*. (selit. *hā ain kaihojā ja itkō, ain juummālam pādā polkō, hā polkō vastā*). Sa

133. (Lohdutetaan onnettomuuden sattuessaa:) *kul juummālan sarvez voimā on, hā kaig jaksā o_entā. Sa*

134. (Pyydetään Jumalaa parantamaan:) *tṯ* (~ *tie* = tule) *minṅua voidamā omillāz voitiloillāz! Sa*

135. *tämä päiv_on eletti, hūmenist ei tṯjā midä juummāl antā. Sa*

136. *eitē_päin ain ellāvām mṯl vaik surm ol ligi selān takkān. Sa*

137. *tullō mēs tulen_alD, mut tie ei turpehen_alD. Vi*

Toimeentulo, ruoka, juoma

138. *merikakku on makḗa* (mereltä, so. kalastuksesta ei leipä helposti lähde). Re

139. *orrēl on siun ossāz, parvēl on siun pallāz. Re*

140. *vats_ei velaks uzo konssā. Sa*

141. *jo meidä nälgä näppäjū* (leipä loppuu talosta). Sa

142. *konz_ol leipā ni lṯnd eij_ū, konz liḥḥā ni leipā eij_ū. Sa*

143. *vezi pitkä pimäj jatko* (tav. *petto- l. pettöpimä* voinaluspiimä jota yl. ei syöty). Vi
144. A: *oŋks siul kovast nälgä?* B: *on!* A: *haukkā hāvaŋ kūrda, toizeŋ kerran tūmeŋ kūrda, kolmannem peittäjāŋ kūrda, siD nälgä loŋpū.* Sa
145. *ihan nin nälgä sto syleD jo kornāD. kül vatsa oman ajan tītā.* Sa
146. *süttū sū sial lihastki, elā verga* (= saatikka) *nāist hartsuloist* (= ruoista). Vi
147. *tabajā* (riittää) *kolD kuppia* (kahvia), *eihā inmizel ū vatsa mittavakka.* Sa
148. *micā oŋ kēz, se oŋ kārzāz.* Sa
149. A: *sūt siä?* B: *ken antā tūn, se antā rūaŋci.* Sa
150. *kenej jalga platšā, sen sū mašā.* Sa
151. *sūstāha lehmā lūpsā.* Sa
152. *ilma kagraDa ei mā heŋpoin, mud ilma rūskā männō.* Sa
153. *jō jō tanoi* (nimi), *prulli tään!* (sanoi lapsenhoitaja, joka *maijjon joi itse a t a - n o i l e andoi vettä.* Vi
154. *jūmaril miŋhel ain heŋci hetsui vīnā* (himoitsi viinaa). Sa
155. (Kun häissä pöydässä syötiin, joku alkoi laulaa mm.) *vazikka vazaroilā, lammaz lappoi kilellā, siga sitta sorcillā, kazi karva munillā* (*hū ain toizej jālest saoi, hā mahtoi*). Sa
156. (Häävirrestä) *kisseliD oŋ künnikselle, kakkaraD oŋ kalintkalle* (*kakkara* ohukainen; *kalintka* ovi, josta pääsee tanhualle). Sa

Folklore der Ingrier von Soikkola

von R. E. NIRVI

Der Verf. legt eine Sammlung von ingrischen Glaubensvorstellungen, Zaubersprüchen, Redensarten und Volksliedbruchstücken vor, die er aus der ingrischen Mund-

art des Kirchspiels Soikkola in der Zeit zwischen den 40er und den 60er Jahren unseres Jahrhunderts aufgezeichnet hat und die vor allem als Sprachproben gemeint sind.